

2008 T 008

Zaaknummer 2008 T 8

Datum advies: 19 februari 2009

De Beoordelings- en Adviescommissie (verder ook: de BAC) van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht geeft het volgende advies inzake de klacht van:

geboren op
wonende te
klager,

tegen:

geboren op
wonende te
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna te noemen de aangeklaagde.

1. De procedure

Bij klaagschrift van 19 september 2008 heeft klager zijn hierna te bespreken klacht geformuleerd. De aangeklaagde heeft daartegen bij verweerschrift van 7 november 2008 verweer gevoerd. Op 26 januari 2009 heeft te Tiel een zitting van de BAC, samengesteld uit de hieronder te noemen leden, achter gesloten deuren plaatsgevonden. Klager is - in gezelschap van zijn partner

- verschenen, heeft zijn klacht mondeling toegelicht en heeft vragen van de BAC beantwoord. Hij werd bijgestaan door mr. H.C. Sauer, advocaat te Utrecht. De aangeklaagde is - in gezelschap van zijn vriend, - verschenen, heeft zijn verweer mondeling toegelicht en heeft eveneens vragen van de BAC beantwoord. Hij werd bijgestaan door mr. A.P.H. Meijers, advocaat te Utrecht. Klager en de aangeklaagde zijn ieder buiten aanwezigheid van de ander, maar in aanwezigheid van de beide advocaten gehoord. Nadat de voorzitter de korte inhoud van hun verklaringen ter zitting heeft meegedeeld hebben klager en de aangeklaagde op de verklaring van de ander kunnen reageren.

2. De klacht

2.1. Klager en aangeklaagde kennen elkaar sinds 1981, toen klager naar een mede door de aangeklaagde geleid jongerenweekend is geweest in (verder: de abdij), het klooster waarin de aangeklaagde woont. Op uitnodiging van de aangeklaagde is klager vervolgens voor een retraite naar de abdij gekomen. In de daarop volgende jaren is klager een paar keer per jaar in de abdij geweest.

2.2. Van meet af aan hebben tussen klager en de aangeklaagde gesprekken met een pastoraal karakter plaatsgevonden. Deze gesprekken waren voor klager van groot belang. Hij beschouwde de aangeklaagde als zijn raadsman, vertrouwenspersoon en een soort substituut-vader. De aangeklaagde begreep hem en diens adviezen waren erg belangrijk voor klager. Zo heeft de aangeklaagde een grote rol gespeeld bij de beslissing van klager om theologie te gaan studeren en predikant te worden. Soms belde klager de aangeklaagde wel drie keer per dag om raad. Later heeft klager de aangeklaagde op diens verzoek ook wel raad gegeven.

2.3. Nadat de aangeklaagde over zijn seksuele leven had verteld en ook belangstelling had getoond voor dat van klager, hebben vanaf 1988 herhaaldelijk (zo'n twee tot drie keer per jaar) seksuele handelingen tussen klager en de aangeklaagde plaatsgevonden. Deze handelingen, ontstaan in de ambiance van de avond, bestonden uit het elkaar omhelzen, kussen en aftrekken en het pijpen door klager van de aangeklaagde. Deze handelingen vonden plaats na een pastoraal gesprek, hetzij in de abdij, hetzij op de pastorie , hetzij ten huize van klager, destijds te . Klager ervoer daarbij weliswaar seksuele opwindning, maar had tegelijkertijd het gevoel dat dit niet goed was. Volgens klager was er een ongelijkheid in de relatie die ervoor zorgde dat hij in een situatie is terechtgekomen dat hij deze handelingen verrichtte, hoewel hij ze eigenlijk niet wilde. Klager had het gevoel de aangeklaagde met de seksuele handelingen terug te betalen voor de van deze ontvangen aandacht en adviezen. Klager heeft zich - tot 1997 - niet in staat gevoeld aan de seksuele handelingen een eind te maken, omdat de aangeklaagde voor hem (als raadgever) te belangrijk was. Hij ervoer de aangeklaagde in dat verband als manipulatief en - vanwege diens felheid en woede - ook als intimiderend.

2.4. Nadat aan de seksuele handelingen een eind was gekomen, hebben klager en de aangeklaagde nog tot 10 juli 2008 een vriendschappelijke relatie onderhouden, mede als gevolg van hun samenwerking in de Stichting . In dat kader hadden zij vaak dingen met elkaar te bespreken. Klager is van plan zijn taak in zo snel mogelijk neer te leggen. Op de genoemde datum heeft klager in een gesprek met de aangeklaagde aangegeven zich

seksueel door hem misbruikt te voelen. De aangeklaagde heeft het misbruik toegegeven en klager meermalen om vergeving gevraagd.

2.5. Sinds 2000 is klager in therapie, onder meer in verband met het misbruik, dat ook in zijn relaties en intimiteit met vrouwen grote gevolgen heeft gehad.

2.6. Klager is van mening dat er sprake is van seksueel misbruik in een pastorale en fundamenteel ongelijke relatie. Hij wenst met zijn klacht te bereiken dat het misbruik wordt erkend, dat hem excuses worden aangeboden, dat herhaling wordt voorkomen en dat hij financieel schadeloos wordt gesteld.

3. Het verweer

3.1. De aangeklaagde erkent dat er (in het begin) een zekere ongelijkheid in de relatie tussen hem en klager is geweest omdat hij pastor, raadsman en oudere vriend van klager was, alsmede dat er bij klager enige afhankelijkheid ten opzichte van hem was. Volgens de aangeklaagde is er echter vanuit pastorale gesprekken geleidelijk aan een vriendschap ontstaan op basis van gelijkwaardigheid.

3.2. De aangeklaagde erkent dat vanaf 1988, naarmate de vriendschap zich ontwikkelde, tot in de jaren negentig van de vorige eeuw seksuele handelingen tussen hem en klager hebben plaatsgevonden, bestaande uit het elkaar kussen en aftrekken en (hooguit één à twee keer) pijpen. De aangeklaagde denkt dat zo'n tien tot vijftien keer seksuele handelingen hebben plaatsgevonden, overigens zeker niet elke keer als hij en klager elkaar zagen.

3.3. De aangeklaagde vindt dat hij zich van het plegen van seksuele handelingen met klager had moeten onthouden, omdat hij ook als adviseur van klager functioneerde. Hij heeft daarvoor tegenover klager ook spijt betuigd. Echter, vanwege het feit dat de seksuele handelingen hebben plaatsgevonden in het kader van een vriendschapsband die bij aanvang van die handelingen al zeven jaar bestond en klager zelf toen al een volwassen man was die bovendien "zijn mannetje stond", beschouwt de aangeklaagde wat er tussen hem en klager is voorgevallen niet als seksueel misbruik. De aangeklaagde vindt ook niet dat hij manipulatief en/of intimiderend is geweest.

3.4. De aangeklaagde geeft aan dat het gesprek met klager op 10 juli 2008, waarin klager hem het misbruik verweet, voor hem zeer ingrijpend is geweest, dat hij naar aanleiding daarvan meteen zijn overste heeft ingelicht en dat hij - nog voordat klager zijn klacht had ingediend - in therapie is gegaan om meer inzicht te krijgen in zijn levensgeschiedenis, emoties en gedrag. Anderzijds

voelt hij zich door klager ten onrechte gedrongen in de rol van zondebok.

4. Beoordeling

4.1. Op grond van de inhoud van het klaagschrift, het verweerschrift en de ter zitting van 26 januari 2009 afgelegde verklaringen van klager en de aangeklaagde staat vast dat zich in de periode van 1988 tot (circa) 1997 bij herhaling seksuele handelingen tussen klager en de aangeklaagde hebben voorgedaan, bestaande in het elkaar kussen, aftrekken en (al dan niet wederzijds) pijpen (verder: de seksuele handelingen).

4.2. De vraag is of de seksuele handelingen seksueel misbruik (van klager door de aangeklaagde) opleveren.

4.3. Artikel 2.1 van de hier geldende Procedure bij klachten van seksueel misbruik, een op 9 oktober 2007 vastgestelde Regeling van het R.K. Kerkgenootschap in Nederland (verder: de Regeling), luidt, voor zover hier van belang, als volgt:

"Seksueel misbruik is iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheidssituatie seksuele handelingen moet uitvoeren of ondergaan (...), waardoor de geestelijke en/of lichamelijke integriteit wordt geschonden. Onder dwang kan onder meer begrepen worden: (...) psychische druk, intimidatie (...)".

4.4. Klager heeft weliswaar gesteld het gedrag van de aangeklaagde als intimiderend te hebben ervaren, maar hij heeft onvoldoende concrete feiten en omstandigheden aangedragen die, indien juist, kunnen leiden tot het oordeel dat de seksuele handelingen onder psychische druk en/of intimidatie hebben plaatsgevonden. Om die reden kan niet worden aangenomen dat de seksuele handelingen onder dwang zijn uitgevoerd of ondergaan.

4.5. Wel zijn de seksuele handelingen naar het oordeel van de BAC uitgevoerd of ondergaan in een afhankelijkheidssituatie. Daartoe diene het volgende. Vaststaat dat de relatie tussen klager en de aangeklaagde is begonnen als een pastorale: klager heeft (als adolescent) de aangeklaagde ontmoet tijdens een mede door laatstgenoemde geleid jongerenweekend en is vervolgens herhaaldelijk te gast geweest in de abdij, alwaar klager dan met de aangeklaagde sprak en adviezen van hem kreeg. Aan die adviezen hechtte klager overigens, naar de aangeklaagde zal hebben begrepen, groot belang. Hoezeer ook binnen een (voortdurende) pastorale relatie in de loop der tijd wederzijdse sympathie en/of genegenheid kunnen ontstaan, daarmee wordt aan die relatie niet het pastorale karakter ontnomen. Als er een vriendschap ontstaat tussen een pastor en een onder zijn geestelijke hoede staande

mens, is het aan de pastor, zeker indien te verwachten althans niet uit te sluiten is dat seksuele handelingen zullen plaatsvinden, om uitdrukkelijk een einde te maken aan de pastorale relatie alvorens aan de vriendschappelijke te beginnen. Er mag immers geen misverstand bestaan over de aard van de relatie tussen de pastor en degene met wie hij in die hoedanigheid in contact is komen te staan. Omdat uit niets blijkt dat de aangeklaagde een eind aan de pastorale relatie heeft gemaakt voordat de seksuele handelingen plaatsvonden, hebben de seksuele handelingen plaatsgevonden binnen een (als zodanig begonnen en nimmer beëindigde) pastorale relatie en dus in een aan die relatie inherente afhankelijkheidssituatie.

4.6. De BAC concludeert op grond van het voorgaande dan ook dat hier sprake is van een geval van seksueel misbruik.

4.7. De aangeklaagde heeft zowel in zijn verweerschrift als ter zitting aangegeven dat hij zich van de seksuele handelingen had moeten onthouden en dat hij daarvan spijt heeft. Niettemin heeft hij desgevraagd uitdrukkelijk als zijn mening te kennen gegeven dat hier geen sprake is van (een geval van) seksueel misbruik. Omdat dit naar haar oordeel wel het geval is, ziet de BAC aanleiding de overste van de aangeklaagde op de voet van artikel 17.1 aanhef en onder a van de Regeling te adviseren de aangeklaagde te waarschuwen, te vermanen of te berispen, al naar gelang de overste op grond van een door hem met de aangeklaagde over het onderhavige seksuele misbruik te voeren gesprek geraden acht. De BAC adviseert de overste bovendien op de voet van artikel 17.1 aanhef en sub d van de Regeling om, afhankelijk van de houding van de aangeklaagde in het met hem te voeren gesprek, maatregelen te nemen om seksueel misbruik door de aangeklaagde te voorkomen. Het behoort - zoals klager tijdens de zitting ook is voorgehouden - niet tot de taak van de BAC de overste te adviseren over de door klager gevraagde financiële schadeloosstelling. De BAC zal zich van een advies te dier zake dan ook onthouden.

5. Het advies

De Beoordelings- en Adviescommissie adviseert de abt van de Abdijs van Berne om, als overste van de aangeklaagde:

de klacht gegrond te verklaren;

de aangeklaagde te waarschuwen, te vermanen of te berispen, al naar gelang hij, de abt, op grond van een door hem met de aangeklaagde over het seksueel misbruik te voeren gesprek geraden acht;

zonodig, namelijk afhankelijk van de houding van de aangeklaagde in voormeld gesprek, maatregelen te nemen om seksueel misbruik door de aangeklaagde te voorkomen.

Dit advies is vastgesteld op 19 februari 2009 door mr. R.J.M. Smit, voorzitter, mr. P.R.M. van der Ven en mw. W.M. Veltman-Breddels, leden, bijgestaan door mr. A.M.T. Denekamp-Mulder, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 16.4 van de Regeling wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de overste van de aangeklaagde, te weten de abt van de Abdij
aan klager en aan de aangeklaagde verzonden.

Op grond van art. 18.1 van de Regeling stelt de overste **binnen 30 dagen na ontvangst van dit advies** de klager en de aangeklaagde schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van art. 18.2 van de Regeling geeft de overste daarbij aan klager en de aangeklaagde aan welke mogelijkheden van bezwaar en beroep er voor hen zijn.

Op grond van art. 18.3 van de Regeling ontvangt de BAC een afschrift van de beslissing van de overste.